

EEN DUURZAME EN PARTICIPATIEVE SOCIALE KRUIDENIER

OCMW van Sint-Agatha-Berchem

De combinatie van een algemeen sociaal project en een milieufilosofie ligt aan de basis van een duurzame en participatieve sociale kruidenierszaak.

De Sociale Kruidenier van Sint-Agatha-Berchem is een zelfbedieningswinkel met een cafetaria, een sociale cyberspace en een ontmoetingsruimte waar verschillende workshops plaatsvinden (koken, budgetbeheer, informatica, ...).

Bij de invoering van deze infrastructuur lag de nadruk op de kwaliteit van de producten, de participatie van de gebruikers aan het project en de milieuvriendelijkheid (meubilair, afvalbeheer, seizoenproducten, ...).

CONTEXT

Sinds enkele jaren besteedt het OCMW van Sint-Agatha-Berchem een bijzondere aandacht aan duurzame ontwikkeling, in het kader van de uitvoering van een lokaal Agenda 21-programma.

Met de Sociale Kruidenier beschikt het OCMW over een *moderne, efficiënte tool ter bestrijding van armoede, die aangepast is aan de sociale, economische en milieuveranderingen van onze samenleving.*

EEN METHODISCHE AANZET

Het OCMW van Sint-Agatha-Berchem wou de gebruikers vanaf het begin betrekken bij de oprichting van de Sociale Kruidenier. Hiervoor werden participatieve workshops georganiseerd. Het doel was een gezonde voedselhulp te bieden door de gebruikers van het OCMW te laten nadenken over hun manier van eten en koken.

Gedurende vijf maanden organiseerde het OCMW een cyclus van workshops met het doel de behoeften van het publiek in kaart te brengen, het aanbod af te stemmen op de vraag en duurzame voeding in de kijker te zetten. De gebruikers van het OCMW konden deelnemen aan workshops rond dieetleer en rond de bereiding en de productie van ecologische producten, en aan terreinbezoeken. De opleidingscyclus werd afgerond met een gezellig maal in het sociaal restaurant Heksenketel van het Atelier Groot Eiland.

Alle aangeboden workshops stelden de deelnemers in staat hun kennis te ontwikkelen, allerlei nieuws te ontdekken, maar ook een stapje buiten de deur te zetten, contacten te leggen en nieuwe mensen te leren kennen. Dit is een goede manier om het zelfvertrouwen te vergroten bij mensen die soms sociaal kwetsbaar zijn of met financiële moeilijkheden kampen.

De gebruikers van het OCMW waren van dichtbij betrokken bij het project. Ze kregen de kans mee te delen wat ze verlangden en verwachtten van de kruidenier. De kruidenier is dus een infrastructuur die in het leven is geroepen voor de gebruikers, en die samen met hen is opgebouwd.

REALISATIES

In totaal werden in de loop van dit project 14 gebruikers van het OCMW bewustgemaakt van het thema duurzame voeding. Zij waren bovendien betrokken bij de oprichting van de Sociale Kruidenier.

De Sociale Kruidenier van Sint-Agatha-Berchem zal plechtig worden geopend op 13 december 2013.

Om dit project tot zijn recht te laten komen en ervaringen uit te wisselen met andere organisaties, heeft het OCMW van Sint-Agatha-Berchem een *Vademecum*: "Duurzame sociale Kruidenier. Voorbereidende participatieve workshops" samengesteld. Dit vademecum is beschikbaar op de internetsite van het OCMW: <http://www.OCMWberchem.irisnet.be/nl/sociale-kruidenier>.

BALANS

De Sociale Kruidenier sluit aan bij *een logica van lokale solidariteit en versterking van sociale banden*.

Overleg met de doelgroep levert een waardevolle expertise voor een project van Sociale Kruidenier dat voldoet aan de verwachtingen van de begunstigden. De participatieve workshops

gaven inzicht in de eetgewoonten en de behoeften van de gebruikers. Maar het succes van de workshops schuilt vooral in de banden die werden gesmeed, de vrolijke sfeer die er heerste en de betrokkenheid van de deelnemers bij het project.

Bovendien brachten de participatieve workshops het project van de Sociale Kruidenier onder de aandacht, en zorgden ze ervoor dat het beter kon worden afgestemd op de behoeften van de gebruikers en dat werd nagedacht over het milieu bij de inrichting en de bevoorrading van de kruidenierszaak.

TIPS OM HETZELFDE TE DOEN

Bij de opening van een sociale kruidenierszaak is het belangrijk uit te gaan van de verwachtingen en de wensen van de gebruikers, om zo goed mogelijk tegemoet te komen aan hun vraag. Het is nodig, en zelfs onontbeerlijk, om vooraf goed uit te leggen wat een Sociale Kruidenier inhoudt: wie heeft er toegang toe, wat zijn de prijzen, wat zijn de openingsuren, ...?

Bovendien biedt deelname aan een dergelijk project de gebruikers die de opleidingenreeks hebben gevolgd geen garantie op werk. Om teleurstellingen bij de deelnemers te vermijden, is het belangrijk dat deze boodschap regelmatig wordt herhaald.

De meeste gebruikers waren toch wat teleurgesteld toen ze vernamen dat de Sociale Kruidenier geen winkel "zoals de andere" zou zijn. Je kan er namelijk niet al je boodschappen doen. Dit moet dus duidelijk vanaf het begin worden uitgelegd.

Tijdens de participatieve workshops die worden aangeboden aan de gebruikers, moet(en) ook de opleider(s) een leergierige houding aannemen. *Leren van de andere, alvorens te leren aan de andere.* Wanneer men met dit type van doelgroep aan de slag gaat, is het belangrijk de deelnemers de kans te geven om zich te uiten, te zeggen wat ze weten, wat ze kennen. Indien de vaardigheden, de kennis, de ervaringen van de andere als uitgangspunt worden gebruikt, kan hij/zij ook meer leren.

HET VERVOLG

Binnen de Sociale Kruidenier zullen opnieuw workshops rond dieetleer worden aangeboden aan OCMW-gebruikers die hiervoor openstaan.

Tot slot wil het OCMW van Sint-Agatha-Berchem een participatieve moestuin aanleggen, die ook de Sociale Kruidenier zou bevoorraden.

DE ANEKDOTE

- In tegenstelling tot wat men zou kunnen denken, is er bij de gebruikers een grote vraag naar de verkoop van karnemelk in de kruidenierszaak. De biologische karnemelk is bovendien goedkoper.
- Tijdens een van de kookworkshops die lokale en seizoengroenten in de kijker zetten, werd couscous bereid “op Belgische wijze”, met prei. Een deelnemster van Marokkaanse afkomst was verantwoordelijk voor het koken van de groenten. Ze vond het zo’n vreemd idee prei te verwerken in een couscousgerecht dat ze de prei had verstopt, om hem niet te moeten gebruiken. Iedereen vond dit zeer grappig bij het proeven!

PROJECTBEHEERDER

- OCMW van Sint-Agatha-Berchem, Koning Albertlaan 88 – 1082 Sint-Agatha-Berchem
- Projectverantwoordelijke: Sébastien Van Daele, projectbeheerder Sociale Kruidenier
- Contact: svandaele@OCMWberchem.irisnet.be – 02 482 13 79

